

Onderwerp Erratum ontwerpbegroting 2017

Steller A.A. Huurdeman

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 76 98 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk 5973499

Datum 18-10-2016 Uw brief van

Uw kenmerk

Geachte heer, mevrouw,

Uw raad bespreekt op 2 en 9 november 2016 de ontwerpbegroting 2017. Ondanks de zorgvuldigheid waarmee de ontwerpbegroting 2017 is opgesteld, zijn er toch enkele fouten in de begroting geslopen. De fouten en de voorgestelde verbeteringen staan in bijgaand erratum. De fouten zijn niet van invloed op het geschetste beeld.

Wij verzoeken u dit erratum te betrekken bij de discussie en besluitvorming van de begroting 2017 in de raadscommissies van 2 november en raadsvergadering van 9 november 2016.

De verbeteringen zullen vanaf donderdag 20 oktober 2016 zichtbaar zijn op de website begroting.groningen.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

A handwritten signature in black ink, appearing to be "P. den Oudsten", written in a cursive style.

de burgemeester,
Peter den Oudsten

LS

A handwritten signature in black ink, appearing to be "P. Teesink", written in a cursive style.

de secretaris,
Peter Teesink

Bijlage 1: Erratum ontwerpbegroting 2017

Kerngegevens

Onderdeel Financieel (boekwerk pag. 12; website pag. 3).

“Omvang algemene egalisereserve (AER)” geeft voor de jaren 2016 en 2017 onjuiste getallen weer.

Oude tabel:

Financieel (in €)	2014	2015	2016	2017
	(rekening)	(rekening)	(actueel)	(begroting)
Totaal lasten	854.483.00	1.112.819.000	986.976.000	940.166.829
Rekeningresultaat	3.410.000	36.049.000	-	-
Omvang algemene egalisereserve (AER)	36.242.000	34.307.000	39.126.000	33.092.000

Nieuwe tabel:

Financieel (in €)	2014	2015	2016	2017
	(rekening)	(rekening)	(actueel)	(begroting)
Totaal lasten	854.483.00	1.112.819.000	986.976.000	940.166.829
Rekeningresultaat	3.410.000	36.049.000	-	-
Omvang algemene egalisereserve (AER)	36.242.000	34.307.000	37.611.000	31.300.000

Paragraaf 3: Weerstandsvermogen

Onderdeel Weerstandsvermogen en risicomanagement (boekwerk pag. 258; website pag. 242).

Onder het kopje Weerstandsvermogen en Risicomanagement (derde alinea) staat dat de verwachte stand van de Algemene Egalisatie Reserve eind 2017 € 21,4 miljoen is, dit moet zijn € 21,0 miljoen.

Er staat:

Onderdeel van het gemeentelijk weerstandsvermogen is de reserve Grondzaken. De verwachte omvang van de reserve grondzaken eind 2017 bedraagt € 46,8 miljoen. De verwachte stand van de Algemene Egalisatie Reserve eind 2017 is € 21,4 miljoen.

Dit moet zijn:

Onderdeel van het gemeentelijk weerstandsvermogen is de reserve Grondzaken. De verwachte omvang van de reserve grondzaken eind 2017 bedraagt € 46,8 miljoen. De verwachte stand van de Algemene Egalisatie Reserve eind 2017 is € 21,0 miljoen.

Paragraaf 3: Weerstandsvermogen

Onderdeel benodigd weerstandsvermogen (boekwerk pag. 262/262; website pag. 246).

In dit onderdeel moet de tabel worden vervangen door een nieuwe (vanwege wijziging risico sociaal domein van incidenteel naar structureel). Het eindbedrag wijzigt hierbij niet.

Oude tabel:

	Risico's incidenteel			Risico's structureel		
	risico	kans	schatting	risico	kans	schatting
1. Grondexploitatie inclusief Meerstad	187.530	100%	187.530			
2. Lening Euroborg	7.480	25%	1.870			
3. Verkeer en vervoerprojecten	2.800	50%	1.400			
4. Bodemsanering	2.200	75%	1.650			
5. Parkeerbedrijf	4.700	100%	4.700			

6. Bezuinigingen	5.000	100%	5.000			
7. Gemeentelijk aandeel risico project Warmtenet BV	1.444	100%	1.444			
8. Vernieuwing sociaal domein	8.360	100%	8.360			
9. Financiering uitvoering wet Buig				3.000	75%	2.250
10. Bedrijfsrisico werkmaatschappijen				1.360	25%	340
11. Fusie stedelijk museum/Kunstencentrum				1.500	25%	375
12. Stijging pensioenpremie				2.600	50%	1.300
13. VpB voor overheidsbedrijven				225	75%	169
14 Overige risico's	3.314	divers	1.357	365	divers	161
Totale risico's			213.311			4.595
Structureel maal factor 2						9.190
Waarschijnlijkheidsfactor 90%			191.980			8.271
Benodigde weerstandsvermogen (afgerond)						200.251
Benodigde weerstandsvermogen						200.251
Beschikbare weerstandsvermogen						194.503
Ratio weerstandsvermogen						97%

Nieuwe tabel:

	Risico's incidenteel			Risico's structureel		
	risico	kans	schatting	risico	kans	schatting
1. Grondexploitatie inclusief Meerstad	187.530	100%	187.530			
2. Lening Euroborg	7.480	25%	1.870			
3. Verkeer en vervoerprojecten	2.800	50%	1.400			
4. Bodemsanering	2.200	75%	1.650			
5. Parkeerbedrijf	4.700	100%	4.700			
6. Bezuinigingen	5.000	100%	5.000			
7. Gemeentelijk aandeel risico project Warmtenet BV	1.300	100%	1.300			
8. Vernieuwing sociaal domein				4.180	100%	4.180
9. Financiering uitvoering wet Buig				3.000	75%	2.250
10. Bedrijfsrisico werkmaatschappijen				1.360	25%	340
11. Fusie stedelijk museum/Kunstencentrum				1.500	25%	375
12. Stijging pensioenpremie				2.600	50%	1.300
13. VpB voor overheidsbedrijven				225	75%	169
14 Overige risico's	3.458	divers	1.501	365	divers	161
Totale risico's			204.951			8.775
Structureel maal factor 2						17.550
Waarschijnlijkheidsfactor 90%			184.456			15.795
Benodigde weerstandsvermogen (afgerond)						200.251
Benodigde weerstandsvermogen						200.251
Beschikbare weerstandsvermogen						194.503
Ratio weerstandsvermogen						97%

Paragraaf 3: Weerstandsvermogen

Onderdeel Financiële kengetallen Risicomanagement (boekwerk pag. 266; website pag. 248).

Het besluit Begroting en verantwoording (BBV) is met ingang van het begrotingsjaar 2017 gewijzigd. Dit betekent voor de financiële kengetallen dat deze ook voor de 3 jaren volgend op het begrotingsjaar

moeten worden opgenomen. Wij nemen nu 2018, 2019 en 2020 op in de kengetallen. Daarnaast hebben diverse aanpassingen in de basis gegevens zoals incidentele lasten en baten, structurele onttrekkingen en dotaties in reserves en balansposten geleid tot aanpassingen in de kengetallen 2017. Door het aantal aanpassingen kiezen we ervoor om het gehele onderdeel 'Financiële kengetallen' te vervangen.

Oud onderdeel 'Financiële kengetallen':

Financiële kengetallen

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van een goede controle door uw raad op de financiële positie van onze gemeente. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. We hebben het kengetal grondexploitaties exclusief en inclusief Meerstad opgenomen.

Verloop van de kengetallen	Jaarverslag 2014	Jaarverslag 2015	Begroting 2016	Begroting 2017
Netto schuldquote	129%	117%	142%	148%
Netto Schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	78%	74%	96%	102%
Solvabiliteitsratio	18%	15%	13%	11%
Structurele exploitatieruimte	6,2%	2,5%	2,5%	0,1%
Grondexploitatie exclusief Meerstad	16,3%	15,0%	16,1%	7,4%
Grondexploitatie inclusief Meerstad	45,8%	42,3%	49,4%	47,2%
Belastingcapaciteit	104,9%	104,7%	104,5%	103,5%

Onderstaand geven we een toelichting op de kengetallen. Onder de toelichting is het oordeel opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuldquote wordt bepaald door de verhouding van de gemeentelijke schuld ten opzichte van de gemeentelijke baten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft niet direct probleem te zijn. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten, die worden doorgeleend aan derden zoals woningbouwcorporaties. Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De netto schuldquote van een gemeente ligt meestal tussen de 0% en 90%. Bij een hogere netto schuldquote is de gemeenteschuld relatief hoog (oranje). Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenzone (rood). De genoemde percentages zijn grove vuistregels.

Voor een genuanceerder beeld van de schuldpositie moet ook worden gekeken naar de voorraad bouwgronden en de uitgeleende gelden. Gemeenten met veel grond hebben meer schulden en dus een hogere schuldquote. Dit geldt ook voor de gemeente Groningen. Wij hebben grondposities voor woningbouw en bedrijventerreinen. Voor die gronden hebben we schulden gemaakt. Rente en aflossing van deze schuld drukt niet direct op de begroting, maar dient te worden opgevangen binnen de grondexploitaties met de opbrengsten uit de verkoop van de grond.

De gemeente Groningen heeft ook leningen voor derden aangetrokken, deze leningen worden één op één doorgegeven. Bij de schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen worden deze leningen geëlimineerd. Dit geldt dus ook voor de verstrekte leningen aan de CV Meerstad. De leningen voor de overige gemeentelijke grondexploitaties zitten wel in deze schuldquote. Onze schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is 102%. Wij zitten daarmee in de oranje zone. De netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) laat vanaf de rekening 2015 een stijgende lijn zien. De stijging wordt vooral veroorzaakt doordat de gereserveerde middelen voor het Regio

Specifiek Pakket (RSP) van 76 miljoen vanaf medio 2015 niet meer kunnen worden gebruikt als financieringsmiddel omdat we deze middelen in juli 2015 aan de provincie hebben betaald.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal wordt bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Het geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente. De solvabiliteitsratio van 11% is laag maar logisch gezien onze hoge schulden door de gemeentelijke grondposities. De solvabiliteitsratio is ten opzichte van de rekening 2015 gedaald met 4% omdat het eigen vermogen is afgenomen met € 68 miljoen en het vreemd vermogen is toegenomen met € 87 miljoen.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. De belangrijkste structurele baten zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerendezaakbelasting (OZB).

Dit kengetal geeft het verschil tussen de structurele baten en lasten ten opzichte van de totale baten. Een positief percentage betekent dat de structurele baten toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

De structurele exploitatie ruimte van 0,1% geeft aan dat onze structurele lasten geheel worden gedekt door de structurele baten. De ruimte in 2017 is € 804.000.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale gemeentelijke baten.

Door wijziging van de BBV-richtlijnen wordt vanaf de begroting 2017 de Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) niet meer meegeteld bij de grondexploitaties.

Door onder andere de wijziging van de BBV-richtlijnen daalt het kengetal grondexploitatie exclusief Meerstad ten opzichte van de rekening 2015 met 7,6%.

Het kengetal grondexploitatie inclusief Meerstad stijgt ten opzichte van de rekening 2015 met ongeveer 5% omdat de boekwaarde Meerstad en de gronden in exploitatie stijgt met circa € 180 miljoen.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar deze kan worden opgevangen door het verhogen van tarieven. Hiervoor wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de landelijk gemiddelde tarieven/woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing).

De belastingcapaciteit ligt net iets boven het landelijk gemiddelde.

Oordeel

Overall kunnen we concluderen dat de ratio's in de begroting 2017 ten opzichte van de begroting 2016 licht achteruit gaan. Hierbij merken we op dat de werkelijkheid, dus de kengetallen rekening 2015 en rekening 2014, een veel positiever beeld laten zien. Dat kunnen we verklaren doordat in de regel in de begroting rekening wordt gehouden met investeringen en daarvoor benodigde financiering wordt opgenomen die in de praktijk achterblijven. Onze weerstandsratio laat een lichte stijging zien.

Gezien het feit dat de kengetallen in de begroting ten opzichte van de rekeningen in het algemeen een negatiever beeld laten zien en ons weerstandsratio zich bevindt rond de 97%, beoordelen we onze financiële positie als voldoende. Wel is de boekwaarde van onze grondexploitaties ten opzichte van de totale baten hoog. Het risico dat we hiervoor hebben opgenomen in het weerstandsvermogen is 80% van ons totaal benodigd weerstandsvermogen.

Nieuw onderdeel 'Financiële kengetallen':

Financiële kengetallen

Een deugdelijke en transparante begroting is in het belang van een goede controle door uw raad op de financiële positie van onze gemeente. Kengetallen zijn getallen die de verhouding uitdrukken tussen bepaalde onderdelen van de begroting of de balans en kunnen helpen bij de beoordeling van de (ontwikkeling van de) financiële positie. We hebben het kengetal grondexploitaties exclusief en inclusief Meerstad opgenomen.

Verloop van de kengetallen	Jaarverslag 2014	Jaarverslag 2015	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020
Netto schuldquote	129%	117%	142%	144%	149%	148%	144%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	78%	74%	96%	99%	104%	105%	102%
Solvabiliteitsratio	18%	15%	13%	11%	10%	10%	10%
Structurele exploitatieruimte	6,2%	2,5%	2,5%	-0,4%	-0,6%	-0,3%	0,8%
Grondexploitatie exclusief Meerstad	16,3%	15,1%	17,2%	8,2%	8,0%	7,6%	8,3%
Grondexploitatie inclusief Meerstad	45,8%	42,3%	50,5%	47,9%	46,9%	45,2%	45,0%
Belastingcapaciteit	104,9%	104,7%	104,5%	103,5%	103,5%	103,5%	103,5%

Onderstaand geven we een toelichting op de kengetallen. Onder de toelichting is het oordeel opgenomen.

Netto schuldquote

De netto schuldquote wordt bepaald door de verhouding van de gemeentelijke schuld ten opzichte van de gemeentelijke baten. Hoe hoger de schuld, hoe hoger de netto schuldquote. De netto schuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Een hoge netto schuldquote hoeft niet direct probleem te zijn. Zo kan een hoge schuld worden veroorzaakt doordat er leningen zijn afgesloten, die worden doorgeleend aan derden zoals woningbouwcorporaties.

Om inzicht te krijgen in hoeverre er sprake is van doorlenen wordt de netto schuldquote zowel in- als exclusief doorgeleende gelden weergegeven (netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen).

De netto schuldquote van een gemeente ligt meestal tussen de 0% en 90%. Bij een hogere netto schuldquote is de gemeenteschuld relatief hoog (oranje). Als de netto schuldquote boven de 130% uitkomt, dan bevindt de gemeente zich in de gevarenzone (rood). De genoemde percentages zijn grove vuistregels.

Voor een genuanceerder beeld van de schuldpositie moet ook worden gekeken naar de voorraad bouwgronden en de uitgeleende gelden. Gemeenten met veel grond hebben meer schulden en dus een hogere schuldquote. Dit geldt ook voor de gemeente Groningen. Wij hebben grondposities voor woningbouw en bedrijventerreinen. Voor die gronden hebben we schulden gemaakt. Rente en aflossing van deze schuld drukt niet direct op de begroting, maar dient te worden opgevangen binnen de grondexploitaties met de opbrengsten uit de verkoop van de grond.

De gemeente Groningen heeft ook leningen voor derden aangetrokken, deze leningen worden één op één doorgegeven. Bij de schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen worden deze leningen geëlimineerd. Dit geldt dus ook voor de verstrekte leningen aan de CV Meerstad. De leningen voor de overige gemeentelijke grondexploitaties zitten wel in deze schuldquote. Onze schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is 99%. Wij zitten daarmee in de oranje zone. De netto schuldquote (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) laat vanaf de rekening 2015 een stijgende lijn zien. De stijging wordt doordat de gereserveerde middelen voor het Regio Specifiek Pakket (RSP) van 76 miljoen vanaf medio 2015 niet meer kunnen worden gebruikt als financieringsmiddel omdat we deze middelen in juli 2015 aan de provincie hebben betaald. Daarnaast stijgt de schuldquote doordat de begrote investeringen de komende jaren hoger zijn dan de afschrijvingen op onze vaste

activa. We gaan ervan uit dat we voor de financiering daarvan per saldo meer vaste geldleningen moeten aantrekken.

Solvabiliteitsratio

Dit kengetal wordt bepaald door de verhouding tussen het eigen vermogen en het vreemd vermogen. Het geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen.

Hoe hoger de solvabiliteitsratio, hoe groter de weerbaarheid van de gemeente. De mate van weerbaarheid geeft in combinatie met de andere kengetallen een indicatie over de financiële positie van een gemeente. De solvabiliteitsratio van 11% in 2017 is laag maar logisch gezien onze hoge schulden door de gemeentelijke grondposities. De solvabiliteitsratio is ten opzichte van de rekening 2015 gedaald met 4% omdat het eigen vermogen is afgenomen met € 68 miljoen en het vreemd vermogen is toegenomen met € 87 miljoen. We verwachten vanaf 2018 een solvabiliteitsratio van 10%. De afname met 1% vanaf 2017 wordt veroorzaakt door de verwachte toename van onze vaste schulden.

Structurele exploitatieruimte

Voor de beoordeling van de financiële positie is het ook van belang te kijken naar de structurele baten en structurele lasten. De belangrijkste structurele baten zijn de algemene uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten uit de onroerende zaakbelasting (OZB).

Dit kengetal geeft het verschil tussen de structurele baten en lasten ten opzichte van de totale baten. Een negatief percentage betekent dat de structurele baten niet toereikend zijn om de structurele lasten te dekken.

De structurele exploitatie ruimte van -0,4% geeft aan dat onze structurele lasten niet geheel worden gedekt door de structurele baten. Het tekort in 2017 is € 3.949.000. In 2018 en 2019 is de structurele ruimte nog negatief. In beide jaren onttrekken we nog diverse bedragen aan onze reserves ter dekking van de lasten. We verwachten in 2020 een structurele exploitatie ruimte van 0,8%. Dan zijn de structurele baten toereikend om de structurele lasten te dekken.

Grondexploitatie

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale gemeentelijke baten.

Door wijziging van de BBV richtlijnen wordt vanaf de begroting 2017 de Niet in exploitatie genomen gronden (NIEGG) niet meer meegeteld bij de grondexploitaties.

Door onder andere de wijziging van de BBV richtlijnen daalt het kengetal grondexploitatie exclusief Meerstad ten opzichte van de rekening 2015 met 6,9%.

Het kengetal grondexploitatie inclusief Meerstad stijgt ten opzichte van de rekening 2015 met ongeveer 5% omdat de boekwaarde Meerstad en andere grondenexploitaties stijgen met circa € 57 miljoen.

Belastingcapaciteit

De belastingcapaciteit geeft inzicht in de mate waarin bij het voordoen van een financiële tegenvaller in het volgende begrotingsjaar deze kan worden opgevangen door het verhogen van tarieven. Hiervoor wordt de belastingcapaciteit gerelateerd aan de landelijk gemiddelde tarieven/woonlasten (OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing).

De belastingcapaciteit ligt net iets boven het landelijk gemiddelde.

Oordeel

Overall kunnen we concluderen dat de ratio's voor de begroting 2017 en verder ten opzichte van de begroting 2016 licht achteruit gaan. Hierbij merken we op dat de werkelijkheid, dus de kengetallen rekening 2015 en rekening 2014, een veel positiever beeld laten zien. Dat kunnen we verklaren doordat in de regel in de begroting rekening wordt gehouden met investeringen en daarvoor benodigde financiering wordt opgenomen die in de praktijk achterblijven. Onze weerstandsratio laat een lichte stijging zien.

Gezien het feit dat de kengetallen in de begroting ten opzichte van de rekeningen in het algemeen een negatiever beeld laten zien en ons weerstandsratio zich bevindt rond de 97%, beoordelen we onze financiële positie als voldoende. Wel is de boekwaarde van onze grondexploitaties ten opzichte van de totale baten hoog. Het risico dat we hiervoor hebben opgenomen in het weerstandsvermogen is 80% van ons totaal benodigd weerstandsvermogen.

Meerjarenbalans

Onderdeel Balans 2017-2020. (boekwerk pag. 387; website pag. 311)

Onder activa – Vaste activa – 1. Immateriële vaste activa moet de tabel worden vervangen door onderstaande (Bijdrage aan activa van derden is toegevoegd. Het bedrag dat hierbij moet staan stond per abuis bij Kosten sluiten geldleningen).

Er staat:

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
Vaste activa						
1. Immateriële activa	4.213	4.069	3.925	3.781	3.637	3.493
Kosten sluiten geldleningen	4.213	4.069	3.925	3.781	3.637	3.493
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0	0	0	0	0

Dit moet zijn:

ACTIVA (bedragen x € 1.000)	31-12-2015	31-12-2016	31-12-2017	31-12-2018	31-12-2019	31-12-2020
Vaste activa						
1. Immateriële activa	4.213	4.069	3.925	3.781	3.637	3.493
Kosten sluiten geldleningen	0	0	0	0	0	0
Kosten onderzoek en ontwikkeling	0	0	0	0	0	0
Bijdrage aan activa van derden	4.213	4.069	3.925	3.781	3.637	3.493

Paragraaf 6: Verbonden partijen

Onderdeel Financiële gegevens verbonden partijen, Gemeenschappelijke regelingen. (boekwerk pag. 151; website pag. 298)

Meerschop Paterswolde: Daar staat dat de gemeente Groningen € 492.090 bijdraagt. Dit moet zijn € 428.920. Het percentage is wel juist.

Er staat:

Gemeenschappelijke regeling Meerschop Paterswolde te Haren

- Het openbaar belang betreft de behartiging van de belangen van recreatie, natuurbescherming en landschapsverzorging van het Paterswoldsemeer, het Hoornsemeer, de Hoornseplas en de omliggende recreatie- en natuurgebieden;
- De gemeente Groningen participeert samen met de gemeenten Haren en Tynaarlo in deze gemeenschappelijke regeling;
- De gemeente Groningen draagt 69,8 % (€492.090) bij in het nadelig saldo. De gemeenten Haren en Tynaarlo dragen respectievelijk 14,5% en 15,7% bij in het nadelig saldo;
- Begroot eigen vermogen per 1 januari 2017 € 673.000 en per 31 december 2017 € 673.000;
- Begroot vreemd vermogen per 1 januari 2017 € 1,408 miljoen en per 31 december 2017 € 1,330 miljoen;
- Het begroot resultaat over 2017 is nihil.

Dit moet zijn:

Gemeenschappelijke regeling Meerschop Paterswolde te Haren

- Het openbaar belang betreft de behartiging van de belangen van recreatie, natuurbescherming en landschapsverzorging van het Paterswoldsemeer, het Hoornsemeer, de Hoornseplas en de omliggende recreatie- en natuurgebieden;
- De gemeente Groningen participeert samen met de gemeenten Haren en Tynaarlo in deze gemeenschappelijke regeling;
- De gemeente Groningen draagt 69,8 % (€ 428.920) bij in het nadelig saldo. De gemeenten Haren en Tynaarlo dragen respectievelijk 14,5% en 15,7% bij in het nadelig saldo;
- Begroot eigen vermogen per 1 januari 2017 € 673.000 en per 31 december 2017 € 673.000;
- Begroot vreemd vermogen per 1 januari 2017 € 1,408 miljoen en per 31 december 2017 € 1,330 miljoen;
- Het begroot resultaat over 2017 is nihil.

Deelprogramma 8.1 Gezinnen

Onderdeel Effectindicatoren (boekwerk pag. 151; website pag. 129).

Effectindicator "Aantal gezinnen (met 1 of meerdere kinderen) verhuisd binnen de gemeente Groningen" moet gewijzigd worden in "Aantal gezinnen (met 1 of meerdere kinderen) binnen de gemeente Groningen". De gepresenteerde cijfers bij deze indicator blijven ongewijzigd.

Er staat:

Effectindicator(en)	Behaald 2014	Behaald 2015	Begroting 2016	Beoogd 2017
Aantal gezinnen (met 1 of meerdere kinderen) dat is verhuisd naar de regio Groningen-Assen	375	436	450	450
Aantal gezinnen (met 1 of meerdere kinderen) verhuisd binnen de gemeente Groningen	21.132	21.524	21.600	21.800

Dit moet zijn:

Effectindicator(en)	Behaald 2014	Behaald 2015	Begroting 2016	Beoogd 2017
Aantal gezinnen (met 1 of meerdere kinderen) dat is verhuisd naar de regio Groningen-Assen	375	436	450	450
Aantal gezinnen (met 1 of meerdere kinderen) binnen de gemeente Groningen	21.132	21.524	21.600	21.800

Programma 2 Economie en werkgelegenheid

Onderdeel Financiën. (boekwerk pag. 52; website pag. 44)

Bij de aanvullende extra beleidsmiddelen staat dat voor Driehoek Peizerweg in 2017 € 600.000 beschikbaar is, dit moet zijn € 350.000. Het betreft een onjuiste notatie in onderstaande tabel, in deze begroting is rekening gehouden met het juiste bedrag.

Oude tabel:

Aanvullende extra beleidsmiddelen					
Deelprogramma	Omschrijving	2017	2018	2019	2020
02.4	Driehoek Peizerweg	-600			

Nieuwe tabel:

Aanvullende extra beleidsmiddelen					
Deelprogramma	Omschrijving	2017	2018	2019	2020
02.4	Driehoek Peizerweg	-350			

Paragraaf 8: Lokale heffingen

Onderdeel Leges en heffingen, onderwerp: Leges Bouwactiviteiten (boekwerk pag. 325; website pag. 274)

Er staat:

Leges Bouwactiviteiten

Bouwleges worden geheven om de kosten van het proces van bouwvergunningverlening te dekken. In de begroting is rekening gehouden met de grote bouwprojecten op basis van kengetallen (5-jaarsgemiddelde) voor de leges tot € 200.000 en de legesopbrengsten boven de € 200.000. De werkelijke opbrengsten kunnen met een optimale prognosemethode altijd nog afwijken. Er kunnen mutaties in onderhavige projecten plaatsvinden en vertragingen optreden. Ook marktontwikkelingen kunnen het beeld sterk beïnvloeden. Voor 2017 zijn de inkomsten bouwleges ten opzichte van de begroting 2016 met € 39.000 toegenomen. De begrote leges bouwactiviteiten 2017 komen in totaal uit op € 6,271 miljoen (inclusief indexering). Verder zien we een kostendaling hetgeen hoofdzakelijk verklaard wordt door lagere overheadkosten, minder kosten welstand en lagere onderhoudskosten ICT. Ten opzichte van de begroting 2016 zijn de kosten met € 262.000 afgenomen. De kostendekkendheid komt in 2017 uit op 105%.

Dit moet zijn:

Leges Bouwactiviteiten

Bouwleges worden geheven om de kosten van het proces van bouwvergunningverlening te dekken. In de begroting is rekening gehouden met de grote bouwprojecten op basis van kengetallen (5-jaarsgemiddelde) voor de leges tot € 200.000 en de legesopbrengsten boven de € 200.000. De werkelijke opbrengsten kunnen met een optimale prognosemethode altijd nog afwijken. Er kunnen mutaties in onderhavige projecten plaatsvinden en vertragingen optreden. Ook marktontwikkelingen kunnen het beeld sterk beïnvloeden. Voor 2017 zijn de inkomsten bouwleges ten opzichte van de begroting 2016 met € 39.000 toegenomen. De begrote leges bouwactiviteiten 2017 komen in totaal uit op € 6,271 miljoen (inclusief indexering). Verder zien we een kostendaling hetgeen hoofdzakelijk verklaard wordt door lagere overheadkosten, minder kosten welstand en lagere onderhoudskosten ICT. Ten opzichte van de begroting 2016 zijn de kosten met € 262.000 afgenomen. De kostendekkendheid komt in 2017 uit op 105%. In afwijking van het beleid van 100% kostendekking gaan we de overdekking op de leges omgevingsvergunning wegstrepen tegen onderdekking op andere leges zoals leges Burgerzaken. Dit is conform uitspraak Hoge Raad in februari 2015 inzake kruissubsidiering.

Paragraaf 8: Lokale heffingen

Onderdeel Leges en heffingen, onderwerp: Rioolheffing (boekwerk pag. 324; website pag. 274)

Er staat in de toelichting twee keer het bedrag van € 600.000. Beide bedragen zijn onjuist.

De eerste € 600.000 moet 1,6 miljoen euro zijn, de tweede € 600.000 moet € 2,2 miljoen zijn.

Er staat:

Rioolheffing

Voor de tariefberekening zijn de uitgangspunten uit het Groninger Water- en Rioleringsplan (GWRP) en de effecten van de vervangingsinvesteringen voor 2017 doorgerekend. De inkomsten uit heffingen stijgen met € 600.000 van € 15,4 miljoen naar € 17 miljoen. De toename wordt veroorzaakt door stijging van het aantal nieuwe aansluitingen. Het aantal aansluitingen wijzigt met 1.170 van 104.445 naar 105.615. De lasten worden lager wegens de lage rente op kapitaallasten. Het tarief wordt verhoogd naar € 151. Bij dit tarief kan de voorziening riolering worden gevoed met € 2,2 miljoen. Hiermee ontstaat er een 100% kostendekkende exploitatie. De extra middelen van € 600.000 worden ingezet om toekomstige kapitaallasten van vervangingsinvesteringen te verlagen.

Dit moet zijn:

Rioolheffing

Voor de tariefberekening zijn de uitgangspunten uit het Groninger Water- en Rioleringsplan (GWRP) en de effecten van de vervangingsinvesteringen voor 2017 doorgerekend. De inkomsten uit heffingen stijgen met € 800.000 van € 15,4 miljoen naar € 16,2 miljoen. De toename wordt veroorzaakt door

stijging van het aantal nieuwe aansluitingen. Het aantal aansluitingen wijzigt met 1.170 van 104.445 naar 105.615. De lasten worden lager wegens de lage rente op kapitaallasten. Het tarief wordt verhoogd naar € 151. Bij dit tarief kan de voorziening riolering worden gevoed met € 2,2 miljoen. Hiermee ontstaat er een 100% kostendeekkende exploitatie. De extra middelen van € 2,2 miljoen worden ingezet om toekomstige kapitaallasten van vervangingsinvesteringen te verlagen.

Financiële positie – Reserves

Onderdeel Structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves (boekwerk pag. 383; website pag. 306).

De opgenomen tabel met structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves bevat onjuistheden.

Oude tabel:

Structurele reservemutaties 2017-2020 (bedragen x € 1.000)	2017		2018		2019		2020	
	storting	onttrekking	storting	onttrekking	storting	onttrekking	storting	onttrekking
Verkiezingen	488		488	518	488	1.035	488	-
Afkoopsommen onderhoud graven	36	36	24	36	24	36	24	36
Egalisatiereserve Instellingen i.v.m. concernaccres	5.557	5.557	5.697	5.557	6.337	5.557	6.977	5.557
Esserberg		3		3		3		3
Recreatiegebied Kardingne		22		22		22		22
Flankerend beleid		500		612		2.402		
Grondzaken	458	3.271	95	3.271	95	3.271	95	3.271
Warmtestad	1		1		1		1	
Forum garage	700		700		700	1.634	700	1.141
Fonds Economische Ontwikkelingen				55		50		50
BSV Paddepoel		8		8		8		3
Totaal	6.740	9.397	6.971	10.082	7.611	14.018	8.251	10.083

Nieuwe tabel:

Naam reserve (bedragen x € 1.000)	2017		2018		2019		2020	
	storting	onttrekking	storting	onttrekking	storting	onttrekking	storting	onttrekking
Verkiezingen	488		488		488		488	-
Afkoopsommen onderhoud graven	36	36	24	36	24	36	24	36
Esserberg		3		3		3		3
Recreatiegebied Kardingne		22		22		22		22
Grondzaken	458	3.271	95	3.271	95	3.271	95	3.271
Warmtestad	1		1		1		1	
Forum garage	700		700		700		700	
Fonds Economische Ontwikkelingen				55		50		50
BSV Paddepoel		8		8		8		3
Totaal	1.683	3.340	1.308	3.395	1.308	3.390	1.308	3.385

Financiële positie – Incidentele baten en lasten

Onderdeel Incidentele baten en lasten (boekwerk pag. 394 t/m 197; website pag. 361 t/m 319)

De opgenomen tabellen bevatten onjuistheden. Onderstaand zijn de juiste tabellen opgenomen.

Oude tabellen:

Overzicht incidentele baten en lasten 2017

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	Incidentele baten 2017	Bedrag
01.1 Werk en activering	Vrijval P-budget	5.000
02.4 Overig economie en werkgelegenheid	EFRO	6.200
03.1 Onderwijskansen	Incidentele dekking onderwijsachterstanden	100
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Onttrekking reserve sociaal domein	4.150
07.2 Openbaar vervoer	Incidentele dekking plankosten	500
07.3 Auto	Incidentele dekking autobereikbaarheid	1.000
08.7 Overig wonen	Bijdrage gebiedsgericht werken	2.000
08.7 Overig wonen	RSV Wonen boven Winkels	450
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	518
12.1 College en Raad	Vrijval reserves	2.000
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding-sociaal	699
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding - fysiek	287
12.1 College en Raad	Dekking knelpunten uit AER	9.383
12.1 College en Raad	Dekking claim ringwegen uit AER	354
12.1 College en Raad	Vrijval reserve RSP t.b.v. WSV	2.000
12.1 College en Raad	Ruil incidenteel/ structureel	3.700

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	Incidentele lasten 2017	Bedrag
01.1 Werk en activering	Extra beleid transitievergoeding bij ontslag SW-medewerkers	400
01.1 Werk en activering	Activering	4.600
01.2 Inkomen en armoedebestrijding	Bijzondere bijstand	1.400
01.2 Inkomen en armoedebestrijding	Netwerkgeregule-organisatie Gemeenschappelijke Backoffice Inkomen	70
01.2 Inkomen en armoedebestrijding	Rechtmatigheid	1.000
02.4 Overig economie en werkgelegenheid	Grondexploitatie: driehoek Peizerweg	350
02.4 Overig economie en werkgelegenheid	EFRO	600
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	Onderzoek organisatiestructuur WIJ-teams	700
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, programmakosten	600
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, daling macrobudget	250
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	Niet realiseren verlaging uitgaven door uitvoering MKBA	2.000
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Verhogen reserve sociaal domein	3.350
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Campusdiep	120
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Aanpak kindermishandeling	300
04.5 Vernieuwing Sociaal domein	Projectteam opzet WIJ-teams	800
04.5 Vernieuwing Sociaal domein	Onafhankelijke cliënt-ondersteuning	250
06.1 Culturele infrastructuur	Onderhoud Martiniplaza	915

06.1 Culturele infrastructuur	Professionalisering evenementen	50
07.2/07.3	Plankosten Spoorse projecten en Oosterhamrikzone/ Gerrit Krolbrug	1.350
07.3 Auto	Interne plankosten ZRW, spoorse projecten, bereikbaarheid en stationsgebied	200
07.4 Parkeren	RM Parkeerbedrijf	1.158
07.6 Overig verkeer	ISV Uitvoeringsprogramma binnenstad	1.526
08.4 Kwaliteit woningvoorraad	Bijdrage gebiedsgericht werken	200
08.7 Overig Wonen	ISV	1.000
08.7 Overig wonen	Grondexploitatie: plankosten Ciboga	1.000
08.7 Overig wonen	Bijdrage gebiedsgericht werken	1.000
08.7 Overig wonen	RSV Wonen boven Winkels	450
08.7 Overig wonen	INB - Overig Wonen	1.000
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Gladheidsbestrijding gele stenen binnenstad	170
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Bijdrage gebiedsgericht werken	315
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Bijdrage gebiedsgericht werken	305
10.4 Fysieke veiligheid	Regionalisering brandweer	219
10.4 Fysieke veiligheid	Veiligheidsregio	-53
10.4 Fysieke veiligheid	Huisvesting veiligheidsregio	535
11.1 Publieke dienstverlening	Taakstelling Noordelijk Belastingkantoor	750
11.1 Publieke dienstverlening	Gemeentelijke aandeel frictiekosten Noordelijk belastingkantoor	2.655
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	518
12.1 College en Raad	Aanvulling weerstandsvermogen	2.202
12.1 College en Raad	Budget PMO i.v.m. bezuinigingen	500
12.1 College en Raad	Gebiedsgericht werken	1.000
12.1 College en Raad	Uitbreiding formatie ombudsman	58
12.1 College en Raad	Meerstad overgangsregeling	70
12.1 College en Raad	Extra beleid rijkskorting regionaal transitiearrangement	250
12.1 College en Raad	Dekking claim ringwegen uit AER	354
12.1 College en Raad	Implementatiekosten grenscorrectie Meerstad	180
12.2 Gebiedsgericht werken	Gebiedsgericht werken	1.000
14.1 Algemene ondersteuning	Invoeren VPB Overheden	450
14.1 Algemene ondersteuning	Extra beleid basisadministraties	600
14.1 Algemene ondersteuning	Extra beleid frictiekosten bezuinigingen	1.916
14.1 Algemene ondersteuning	Frictie	3.200
14.1 Algemene ondersteuning	Frictiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw	216

Overzicht incidentele baten en lasten 2018

Deelprogramma (bedragen x € 1.000) Incidentele baten 2018		Bedrag
01.1 Werk en activering	Vrijval P-budget	445
08.7 Overig Wonen	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing	1.000
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	518
12.1 College en Raad	Dekking knelpunten uit AER	6.129
12.1 College en Raad	Mismatch voordeel	500
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding-sociaal	845
12.1 College en Raad	BUIG diversen	-
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding-fysiek	540
14.1 Algemene ondersteuning	Frictie	3.000

Deelprogramma (bedragen x € 1.000) Incidentele lasten 2018		Bedrag
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, programmakosten	-600
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, toegang jeugd	-700
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Campusdiep	120
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Verhogen reserve sociaal domein	500
04.5 Vernieuwing Sociaal domein	Onafhankelijke cliënt ondersteuning	250
06.1 Culturele infrastructuur	Onderhoud Martiniplaza	1.495
06.1 Culturele infrastructuur	Professionalisering evenementen	50
07.3 Auto	Extra beleid interne plankosten	200
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Gladheidsbestrijding gele stenen binnenstad	170
10.4 Fysieke veiligheid	Veiligheidsregio	-60
11.1 Publieke dienstverlening	Gemeentelijk aandeel frictiekosten NBK	160
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	518
11.1 Publieke dienstverlening	Gemeentelijke aandeel frictiekosten Noordelijk belastingkantoor	160
12.1 College en Raad	Aanvulling weerstandsvermogen	3.058
12.1 College en Raad	Uitbreiding formatie ombudsman	58
12.2 Gebiedsgericht werken	Gebiedsgericht werken	4.057
14.1 Algemene ondersteuning	Extra beleid frictiekosten bezuinigingen	1.100

Overzicht incidentele baten en lasten 2019

Deelprogramma (bedragen x € 1.000) Incidentele baten 2019		Bedrag
08.7 Overig Wonen	ISV	1.000
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen, onttrekking reserve	1.035
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding-fysiek	698
12.1 College en Raad	Mismatch voordeel	500
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding-sociaal	328
12.1 College en Raad	Dekking knelpunten uit AER	2.821

Deelprogramma (bedragen x € 1.000) Incidentele lasten 2019		Bedrag
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, programmakosten	-600
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Campusdiep	60

04.2 Passende ondersteuning en zorg	Verhogen reserve sociaal domein	500
06.1 Culturele infrastructuur	Projecten Kunst op Straat	100
06.1 Culturele infrastructuur	Onderhoud Martiniplaza	1.495
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Groot onderhoud en vervanging (incidenteel)	358
11.1 Publieke dienstverlening	Gemeentelijk aandeel frictiekosten Noordelijk belastingkantoor	160
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	1.035
12.2 Gebiedsgericht werken	Gebiedsgericht werken	4.057

Overzicht incidentele baten en lasten 2020

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	Incidentele baten 2020	Bedrag
12.1 College en Raad	Dekking knelpunten uit AER	1.348
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding-sociaal	328
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding-fysiek	836

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	Incidentele lasten 2020	Bedrag
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Verhogen reserve sociaal domein	2.000
06.1 Culturele infrastructuur	Onderhoud Martiniplaza	
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Groot onderhoud en vervanging (incidenteel)	776
12.2 Gebiedsgericht werken	Gebiedsgericht werken	4.057

Nieuwe tabellen:

Overzicht incidentele baten en lasten 2017

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	Incidentele baten 2017	Bedrag
01.1 Werk en activering	Vrijval P budget	5.000
02.4 Overig economie en werkgelegenheid	EFRO	6.200
03.1 Onderwijskansen	Incidentele dekking onderwijsachterstanden	100
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Onttrekking reserve sociaal domein	4.150
07.2 Openbaar vervoer	Incidentele dekking plankosten	500
07.3 Auto	Incidentele dekking autobereikbaarheid	1.000
08.7 Overig wonen	Bijdrage gebiedsgericht werken	1.000
08.7 Overig wonen	RSV Wonen boven Winkels	450
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	518
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding-sociaal	699
12.1 College en Raad	Dekking knelpunten uit AER	9.383
12.1 College en Raad	Mismatch voordeel	500
12.1 College en Raad	Dekking claim ringwegen uit AER	354
12.1 College en Raad	Vrijval reserve RSP tbv WSV	2.000
12.1 College en Raad	Ruil incidenteel / structureel	3.700

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	Incidentele lasten 2017	Bedrag
01.1 Werk en activering	Extra beleid transitievergoeding bij ontslag SW-medewerkers	400
01.2 Inkomen en armoedebestrijding	Bijzondere bijstand	1.400
01.2 Inkomen en armoedebestrijding	Netwerkgeregule-organisatie Gemeenschappelijke Backoffice Inkomen	70

02.4 Overig econ en werkgelegenheid	Grondexploitatie: driehoek Peizerweg	350
02.4 Overig econ en werkgelegenheid	EFRO	600
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	Onderzoek organisatiestructuur WIJ-teams	700
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, programmakosten	600
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, daling macrobudget	250
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	Tekort Sociaal Domein	2.359
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Verhogen reserve sociaal domein	3.350
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Campusdiep	120
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Aanpak kindermishandeling	300
04.5 Vernieuwing Sociaal domein	Projectteam opzet WIJ-teams	800
04.5 Vernieuwing Sociaal domein	Onafhankelijke clienstondersteuning	250
06.1 Culturele infrastructuur	Onderhoud Martiniplaza	915
06.1 Culturele infrastructuur	Professionalisering evenementen	50
07.2/07.3	Plankosten Spoorse projecten en Oosterhamrikzone/ Gerrit Krolbrug	1.350
07.3 Auto	Interne plankosten ZRW, spoorse projecten, bereikbaarheid en stationsgebied	200
07.4 Parkeren	RM Parkeerbedrijf	1.158
07.6 Overig verkeer	ISV Uitvoeringsprogramma binnenstad	1.526
08.7 Overig wonen	Grondexploitatie: plankosten Ciboga	1.000
08.7 Overig wonen	Bijdrage gebiedsgericht werken	1.000
08.7 Overig wonen	RSV Wonen boven Winkels	450
08.7 Overig wonen	INB - Overig Wonen	1.000
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Gladheidsbestrijding gele stenen binnenstad	170
11.1 Publieke dienstverlening	Gemeentelijke aandeel frictiekosten Noordelijk belastingkantoor	2.655
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	518
12.1 College en Raad	Aanvulling weerstandsvermogen	2.202
12.1 College en Raad	Budget PMO i.v.m. bezuinigingen	500
12.1 College en Raad	Gebiedsgericht werken	1.000
12.1 College en Raad	Uitbreiding formatie ombudsman	58
12.1 College en Raad	Meerstad overgangsregeling	70
12.1 College en Raad	Extra beleid rijkskorting regionaal transitiearrangement	250
12.1 College en Raad	Dekking claim ringwegen uit AER	354
12.1 College en Raad	Knelpunten t.l.v. weerstandsvermogen	9.383
12.1 College en Raad	Implementatiekosten grenscorrectie Meerstad	180
14.1 Algemene ondersteuning	Invoeren VPB Overheden	450
14.1 Algemene ondersteuning	Extra beleid basisadministraties	600
14.1 Algemene ondersteuning	Extra beleid frictiekosten bezuinigingen	1.916
14.1 Algemene ondersteuning	Frictie	3.200
14.1 Algemene ondersteuning	Frictiekosten bezuinigingen 2011-2014 nieuw	216

Overzicht incidentele baten en lasten 2018

Deelprogramma (bedragen x € 1.000) Incidentele baten 2018		Bedrag
01.1 Werk en activering	Vrijval P budget	445
08.7 Overig Wonen	Investeringsbudget Stedelijke Vernieuwing	1.000

11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	518
12.1 College en Raad	Dekking knelpunten uit AER	6.129
12.1 College en Raad	Mismatch voordeel	500
12.1 College en Raad	Areaaluitbreiding-sociaal	845
14.1 Algemene ondersteuning	Frictie	3.000

Deelprogramma (bedragen x € 1.000) Incidentele lasten 2018		Bedrag
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, programmakosten	-600
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, toegang jeugd	-700
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	Tekort Sociaal Domein	3.117
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Campusdiep	120
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Verhogen reserve sociaal domein	500
04.5 Vernieuwing Sociaal domein	Onafhankelijke cliënt ondersteuning	250
06.1 Culturele infrastructuur	Onderhoud Martiniplaza	1.495
06.1 Culturele infrastructuur	Professionalisering evenementen	50
07.3 Auto	Extra beleid interne plankosten	200
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Gladheidsbestrijding gele stenen binnenstad	170
11.1 Publieke dienstverlening	Gemeentelijk aandeel frictiekosten NBK	160
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	518
11.1 Publieke dienstverlening	Gemeentelijke aandeel frictiekosten Noordelijk belastingkantoor	160
12.1 College en Raad	Aanvulling weerstandsvermogen	3.058
12.1 College en Raad	Uitbreiding formatie ombudsman	58
12.1 College en Raad	Knelpunten t.l.v. weerstandsvermogen	6.129
14.1 Algemene ondersteuning	Extra beleid frictiekosten bezuinigingen	1.100

Overzicht incidentele baten en lasten 2019

Deelprogramma (bedragen x € 1.000) Incidentele baten 2019		Bedrag
08.7 Overig Wonen	ISV	1.000
11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen, onttrekking reserve	1.035
12.1 College en Raad	Mismatch voordeel	500
12.1 College en Raad	Dekking knelpunten uit AER	2.821

Deelprogramma (bedragen x € 1.000) Incidentele lasten 2019		Bedrag
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	VSD, programmakosten	-600
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	Tekort Sociaal Domein	2.161
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Campusdiep	60
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Verhogen reserve sociaal domein	500
06.1 Culturele infrastructuur	Projecten Kunst op Straat	100
06.1 Culturele infrastructuur	Onderhoud Martiniplaza	1.495
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Groot onderhoud en vervanging (incidenteel)	358
11.1 Publieke dienstverlening	Gemeentelijk aandeel frictiekosten Noordelijk belastingkantoor	160

11.1 Publieke dienstverlening	Verkiezingen	1.035
12.1 College en Raad	Knelpunten t.l.v. weerstandsvermogen	2.821

Overzicht incidentele baten en lasten 2020

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	Incidentele baten 2020	Bedrag
12.1 College en Raad	Dekking knelpunten uit AER	1.348

Deelprogramma (bedragen x € 1.000)	Incidentele lasten 2020	Bedrag
04.1 Sociale samenhang en leefbaarheid	Tekort Sociaal Domein	1.082
04.2 Passende ondersteuning en zorg	Verhogen reserve sociaal domein	2.000
06.1 Culturele infrastructuur	Onderhoud Martiniplaza	1.495
09.1 Kwaliteit leefomgeving	Groot onderhoud en vervanging (incidenteel)	776
12.1 College en Raad	Knelpunten t.l.v. weerstandsvermogen	1.348